

Estuist. tsk 2 / 16.1.1984

EURA, SORKKINEN, HONGISTONMÄKI (SUONTAUSTA)

Maansekaisten kiveysten kaivaus 16.6. - 29.7. 1983

Kunta : Eura

Kylä : Sorkkinen

Tila : Pronssila 17³⁰

Maanomistaja : Erkki Antero Nurminen

27510 Eura , puh. 938-54505

Peruskarttalehti : EURA 11 34 08 , pain. 1978 (täyd.kart.1975)

Alueen koordinaatit : x= 6784 68

y= 564 13

z= 35 - 40 m

Löydöt : -

Mustavalko-negatiivit : TYA 7174 - 7272

Diapositiivit : TYA 105:1 - 34

Kaivauskartat 12 kpl.

Liitteet: I luettelo näytteistä

II luettelo mustavalko-negatiiveista

III luettelo diapositiiveista .

IV valokuva-liitteet 6 kpl.

1. JOHDANTO

1.1 Alueen tutkimushistoriaa

Turun yliopiston arkeologian laitos suoritti 16.6.-29.7.1983 kaivauksia Euran Sorkkisten kylän Hongistonmäellä, joka tunnetaan paikkakunnalla paremmin Suontaustan museon alueena. Professori Unto Salo oli kesällä 1982 tutustunut näihin kiveyksiin, jotka maanomistaja Nurminen ja opettaja Valter Lyysaari 1960-luvulla olivat havainneet. Vuonna 1959 tehtyyn Euran kiinteiden muinaisjäännösten inventointiin niitä ei siis oltu merkitty. Professori Salon käynnin sekä hum.kand. Tapani Tuovisen laatiman tarkastuskertomuksen perusteella alue valittiin arkeologian laitoksen kesän 1983 tutkimusohjelmaan.

Maapuritontin (Suoranta rek.no.17¹⁸) omistajan Hilikka Juuselan mukaan noin 20 vuotta sitten Martti Linkola Museovirastosta kaivoi nykyisen tallin kondalta kaksi vastaavaa kiveystä (x=6784 64, y=561 16). Lisäksi tallin päästä paljastettiin laaja kiveys, jota ei kaivettu. Kiveykset olivat kertoman mukaan löydöttömiä hiiltä lukuunottamatta. Turun yliopiston arkeologian laitoksen arkistosta ei löytynyt mainintoja näistä kaivauksista.

Kesän 1983 kaivaukset rahoitti Euran kunta 25 000 markalla. Lisäksi kaivaustöitä suoritti yhdeksän kunnan palkkaamaa euralaista nuorta. Työn teknisenä apulaisena toimi fil.yo. Erkki Renvall ja johtajena fil.yo. Johanna Viitaharju. Yhteyshenkilönä Euran kuntaan toimi kunnansihteeri Jorma Hinkkanen. Järjestelyjä sekä kaivauksia ennen että niiden aikana hoiti ystävällisesti myös maanomistaja Erkki Nurminen.

1.2. Maaperä ja topografia

Hongistonmäki muodostuu savipohjaiselle viljelykakeudelle kaakosta työntyvästä, noin 300 metriä pitkästä moreeniniemekkeestä, joka on korkeimmillaan juuri tutkimusalueella Pronssilan tilalla (rek.no. 17³⁰). N43-järjestelmän mukainen 35 metriä merenpinnan yläpuolella kulkeva käyrä rajoittaa niemekettä melko tarkkaan. Korkeimmillaan niemi on noin 39 metriä merenpinnan yläpuolella.

Viljelylakeus ulottuu pohjoiseen Taka-Alhon alueena, joka kuitenkin on lähes 35 metrin tasolla. Etelässä alue puolestaan on noin 33 metriä merenpinnan yläpuolella. Tämä etelässä Sorkkisten kylään rajoittuva peltoalue on kertoman mukaan 1800-luvulla raivattu suosta, jonka olemassaoloon nimistö - Suontausta, Suopelto, Suosaari - vielä viittaa. Peltoja halkovat kuonoja ja muut ojat laskevat länteen ja yhtyvät jokeen.

Hongistonmäen kivisellä, moreenipohjaisella maalla kasvaa mäntyjä ja katajaa sekä aluskasvillisuutena etupäässä mustikkaa ja metsälauhaa. Mäen lounaisrinteellä kulkeva kärrytie on ruohon peitossa. Maanomistajan vuonna 1982 valmistunut asuinrakennus sijoittuu mäen koillisosaan.

1.3. Tutkimusmenetelmät

Kiintopiste kuljetettiin n 800 metrin päästä kaivausalueesta kaakkoon, Välimaasta pienen kolmiomittaustornin luota, joka sijaitsi 43,8 metriä merenpinnan yläpuolella (Koord. x=6784,31 y=56120) Alueen peruskiintopisteen 1 korkeudeksi saatiin 37,70, josta edelleen johdettiin kiintopisteet 2 (korkeus 39,01m mpy) ja 3 (korkeus 38,34m mpy). Kp1:tä käytettiin kaivannoissa R1, R2 ja R3, kp2:ta kaivannoissa R4, A, B, C ja E sekä kp3:a kaivanto D:ssä ja koepistoissa. Kartoissa olevat "koje"-lukemat merkitsevät käytetystä kiintopisteestä kojeella otettua lukemaa. Kojeenpaikat on merkitty yleiskarttaan.

Kiveykset olivat niin matalia, että kaivamista neljänä ^{90°} sektorina yht'aikaa ja täten profiilien jättämistä keskelle pidettiin mahdollisena. Kaivannot R1, R2 ja R4 paalutettiin neliönmuotoisiksi alueiksi, joihin sektorit erotettiin kahdella, oletetussa keskipisteessä leikkaavalla narulla. Narujen alle jätettiin n 30 cm leveä kaistale profiilien piirtämistä varten. Se kaivettiin myöhemmin pois muuta rauniota vastaavina tasoina, samalla karttoihin täydentäen. Rakenteettomuudesta huolimatta dokumentoitiin pinta- ja pönjatasojen lisäksi varmuuden vuoksi kaksi välitasoa, kaivauserroksen ollessa n 5 cm.

Kiveys R3 kaivettiin laajuutensa ja rajojensa epäselvyyden vuoksi 2x2 metrin ruutuihin paalutettuna tasokaivantona, johon kuitenkin jätettiin profiilikaistaleita. Tästä kaivannosta dokumentoitiin kolme tasoa.

Tämän lisäksi pyrittiin metrin levyisten koekaistojen avulla paljastamaan muiden kiveysten sijainti, sekä tehtiin lapiolla koepistoja kiveysten välimaastoon. Koekaistoja kaivettiin

vain pintatasoon asti kiviä poistamatta. Puiden kaatoa alueella vältettiin.

2. TULOKSET

2.1. Kiveys R1

(x=6784 66 y=561 18 ; kp1 37,70, koje 218 ; alue 4 x 5 m)
Kiveys sijaitsee harjanteen laella kuitenkin laskien pönjoi-
seen rinteeseen mukana. Etelä- ja länsipuolella ajotiet rajoitti-
vat aluetta, itäpuolella pysäköintialue. Ennen aukaisemista
paikalla kasvoi metsälauhaa, suolaheinää, heinätähtimöä ja
alaosassa mäntyjä. Selvästi näkyvissä oli yläosassa sektoris-
sa IIIsuuri maakivi.

Turpeen poiston jälkeen pintatasossa näkyivät lisäksi sekto-
rissa I suuri kivi ja sektoreissa I ja IV runsaammin 10-30 cm
halkaisijaltaan olevia, usein litteitä, lohjenneita laattoja.
Näissä sektoreissa eli kiveyksen jyrkimmin laskevissa osissa
ne näyttivät paikoin ylempiä vasten kiilatuilta. Lisäksi niiden
raoissa oli runsaasti pienten kivien muodostamaa säpälettä.

Toisessa ja kolmannessa tasossa edellämainitut piirteet säi-
lyivät, mutta laakakivien koko tuntui pienenevän.
Sektorissa II alkoi näkyä nokimaata heti pintatasoa syvennet-
täessä. Tasolla 4 kulmasta paljastettiin siksi 1x0,5 metrin
kokoinen alue lisää. Tällöin ilmeni, että nokimaata oli heti
tien soran alapuolella ja se laimeni siitä alaspäin. Sen ar-
veltiin siksi olevan peräisin myöhäiseltä ajalta, eikä aluetta
avattu enempää. Itse kiveyksessä maa oli tumminta sektoreissa
I ja IV.

Neljännän tason kivet olivat halkaisijaltaan 40-90 cm. Keski-
kohtaan jäi pyöreäkkö, halkaisijaltaan 90cmoleva laakakivi,
jonka alle sektorin IV suurin kivi työntyi. Nämä kangettiin
pois paikoiltaan ja alustat tutkittiin. Maa oli jo puhdasta.

Ennallistettaessa kiveyksen keskipistettä siirrettiin tiejär-
jestelyjen vuoksi n 2 metriä pohjoiseen. Kiveyksestä otettiin
hiillinäyte 2 (kiveyksen ainoa, pieni hiiliesiintymä) sekä maa-
näytteet 71194.

2.2. Kiveys R2

(x=6784 68 y=561 13 ; kp1 37,70, koje 104 ; alue 4 x 5 m)

Kiveys sijaitsee mäen lounaaseen viettävällä rinteellä sen

muotoa noudattaen. Koillis- ja kaakkoisreunat olivat ennen kaivausta isompien kivien rajaamat. Näiltä osin sitä reu-
nusti myös kukkapenkki, jonka alueelta ei maanomistajan mu-
kaan kuitenkaan ollut löytynyt mitään poikkeavaa. Lounais-
puolelta kulkeva kärrytie oli puolestaan luultavasti lei-
kannut pois osan kiveyksestä. Luoteeseen se jatkui epäsel-
vemmin rajautuen. Kivien päällä kasvoi sammalta, niukasti
metsälauhaa ja keltanoa, sekä kivikkokasveja ja männyn tai-
mia.

Turpeenpoiston jälkeen reunakivien kooksi paljastui 40-60 cm
Sektorissa I kiviä oli runsaimmin, halkaisijaltaan noin
10-20 cm, samoin sektorissa III pienempiä, usein litteitä
lohjenneita kiviä. Sektorin II keskellä oli suuri kivi, ja
vielä suurempi, haljennut, rapautunut graniittilaaka vinot-
tain sektorissa IV. Paikoin, mm. kyseisen sektorin koillis-
reunasta löytynyt hiili on todennäköisesti nuorta.

Toisella ja kolmannella tasolla edellämainittu kivien run-
saussuhde sektoreitten kesken säilyi. Kivet olivat nyt ta-
saisesti n. 10-30cm halkaisijaltaan ja joukossa oli joitakin
punaisia hiekkakivilaakoja. Kolmannen tason kivet olivat kui-
tenkin enimmäkseen tylppäsärmäisiä. Toisen tason heikot noki-
alueet ja hiilenpalat jatkuivat kolmannelle tasolle (näyt-
teet 1 ja 4).

Kiveyksen luoteisreunassa, jonka raja muuten oli epäselvä,
alkoi puhdas maa jo pintatasolla kivien luoteispuolelta.
Itse kivien välissä kaikkialla oli harmaanruskeaa hiekkaa.

Sektoreiden I ja IV rajalla jatkui kolmannelle tasolle asti
multainen alue, josta löytyi lahonnutta puuta - kiveyksen
päällä joskus kasvaneen puun jäännös.

Pohjatasolla kivien määrä sektoreiden kesken jakaantui ta-
saisesti. IV sektorissa suuren laakakiven alle tuntui jat-
kuvan paikalla ollut nokialue hyvin heikkona harmahtavana hiekka-
kerroksena, jossa oli pieniä nokihiukkasia. Kuopan syvyys
pohjatasolta oli n. 35 cm. Kivet kangettiin paikoiltaan ja
noki kaivettiin pois. Kyseessä saattaa olla jokin luonnol-
linen ilmiö, esim. pienten juurten hiiltyminen paineessa

kiven alla. Maanäyte 15 on tästä kuopasta; muut maanäytteet
kiveyksestä ovat numerot 7-10.

2.3. Kiveys R3

(x=6784 68 y=561 09 ; kp1 37,70 , koje 124 ; alue 37,5m²)
Kiveys muodostui mäen luoteisrinteelle pohjois-etelä-suuntaan. Ennen kaivamista sen eteläpää erottui selvimmin. Mahdollisesti tästä kulkeva kärrytie oli katkaissut osan kiveyksestä selventäen näin eteläreunaa. Myös pohjoispääerottui maastosta keski-
ossa selvemmin, mutta se jatkui paikalle tuodun luhtiaitan alle. Pintaturve oli kaikkialla ohutta sammalta ja harvaa metsälauhaa kasvava. Eteläpään kiveyksen kummun päällä kasvoi mänty, ja toinen alueen keskiosassa. Näitä ei kaadettu kaivauksen aikana.

Turpeen poiston jälkeen paljastui kaikkialta n 10-30 cm halkaisijaltaan olevia laakoja ja lohkareita, joita oli eniten juuri kaivannon etelä- ja pohjoispäissä. Sama piirre jatkui selvemmin toiselle tasolle, minkä takia aluetta laajennettiin itään ja pohjoiseen. Itälisäys osoittautui tarpeettomaksi, koska kiveys ei jatkunut sen suuntaan yhtä tiheänä. Sen sijaan pohjois-
lisäyksen aitan alle jatkuva ruutu oli runsaskivisempi. Kivi-
vyöhyke jatkui ehkä yhtenäisenä aitan pohjoispuolellekin, mutta sieltä sitä ei avattu, koska jo nytkin avattu alue osoittautui löydöttömäksi ja epämääräiseksi. Kivien ei voinut havaita muodostavan missään linjoja tai kuvioita, ei myöskään kerroksia. Pohjatason kivet tosin olivat tylppäsärmäisempiä ja suurempia kuin ylempät.

Edettäessä kolmannelle tasolle ilmeni, että harmaanruskeaa hiekkaa oli ohut kerros vain eteläpään kivikeskittymässä, kun sen sijaan pohjoispäästä kivet jo loppuivat lukuunottamatta aitan alle jatkuvan ruudun miltei nelikulmaisia lohkareita. Kiveyksestä otettiin maanäytteet 1-6 sekä itälisäyksestä melko puhtaasta maasta löytyneet hiilenpalat näytteinä 3 ja 5.

2.4. Kiveys R4

(x=6784 70 y=561 10 ; kp2 39,01 , koje 044 ; alue 5 x 6 m)
Kiveys sijaitsee R3:sta noin seitsemän metriä koilliseen, länsilounaassen viettävällä rinteellä. Korkeutensa puolesta se oli tutkituista kiveyksistä selvimmin maastosta erottuva. Ennen töiden alkua alue kasvoi tiheästi metsälauhaa, katajaa sekä sen laella kasvoi kaksi mäntyä, joita ei kaadettu kaivauksen aikana. Kiveyksen länsipuolella tuntui mättäiden läpi teräväreunaisia lohkareita.

Turpeen poiston jälkeen länsireunassa sektorissa IV näkyi suuren lohkareen hahmo, jonka pohjoispuolella maa laski toista suurta kiveä kohti. Sektoreissa II ja III pienempiä, halkaisijaltaan n 20-30 cm olevia kiviä oli runsaimmin, sekä kaivannon keskustan luota myös (vaakatasossa tai vinottain olevia) laakakiviä. Sektori I oli koko ajan vähäkivinen, ja sieltä puhdas maa myös ensimmäisenä tuli näkyviin. Sektorin IV luoteisreunalla tasolla kaksi sijaitti kaksi pitkulaista lohkarettä, jotka olivat irronneet sektorin etelälaidan suuren kiven pinnalta. Pohjaa kohti edettäessä kaivannon keskeltä ja erityisesti sektorista IV paljastui suuria maakiviä.

Kolmannella tasolla löytyi nokimaata etenkin edellämainitun sektorin IV suuren kiven pohjoispuolelta, sekä profiilien poistamisen yhteydessä sektorien I ja IV rajalta. Noki oli kuitenkin niin heikkoa ettei näytettä voitu ottaa. Maanäytteet 16-19 kuuluvat tähän kiveykseen.

3. KOEKAIVANNOT

Koekaista A (R12)

R2:sta n 10 metriä pohjois-koilliseen. Kp2 39,01 , koje 141. Avattu 6x1 m luode-kaakko-suunnassa.

Ennen avaamista kasvoi paikalla metsäkastikkaa, metsälauhaa, katajaa ja mäntyjä. Kaivannon päissä kiveys näkyi pintaan asti, ja avaamisen jälkeen sen todettiin jatkuvan myös niiden välillä. Kiveys jatkuu kaivannosta pohjoiseen yhtenäisenä, halkaisijaltaan n 7 m.

Koekaista B (R16)

R2:sta n 43 m pohjois-koilliseen . Kp2 39,01 , koje 141 Avattu 4x1 m luode-kaakko-suunnassa.

Jo ennen avaamista paksun metsälauhaturpeen alta hahmottui melko selvärajainen kumpu, halkaisijaltaan n 4m. Avaamisen jälkeen todettiin eri kokoisten lohkareiden muodostama pintakiveys.

Koekaista C (R11)

R2:sta n 15 m koilliseen . Kp2 39,01 , koje 141 Avattu 5x1m pohjois-etelä-suunnassa.

Paksun metsälauhaturpeen alta kaistan eteläpäästä paljastui tiivis, lohkareiden muodostama kiveys. Pohjoisosassa oli harvassa suuria maakiviä. Halkaisija n 4m .

Koekaistat D ja E

E R2:sta 25 m pohjoiskoiliseen, kp2 39,01 , koje 141, alue 4x1 m
D R2:sta 65 m pohjoisluoteeseen, kp3 38,34 , koje 113, alue 5x1 m

Koekaista E vedettiin metsälauhan peittämälle kummulle ja D mustikkaa ja metsälauhaa kasvavalle törmälle mäen luoteisreunalla. Kummastakaan ei paljastunut kiveystä tai muuta huomionarvoista.

Koepistot

Koepistoja tehtiin kaikkiaan 68 kappaletta mäen pohjoispuolelle. Tällä pyrittiin paikallistamaan mahdollisia ihmisen toiminnan jälkiä. Kaikissa kuopissa maa oli kuitenkin puhdas ja koskematon lukuunottamatta usein ilmennyttä turpeen alaista nokea.

Samaa tarkoitusta varten tehtiin koepistoja myös Kopranmaan alueelle kohtaan, jossa +35 metrin käyrä muodostaa lahdenpoukaman. (x=6784 54-60 y=561 32-40). Tulokset olivat täälläkin negatiiviset.

4. MUUT KIVEYKSET

Kesän aikana yritettiin myös paikallistaa muita kiveyksiä. Niiden sijainti ja laajuus on kuitenkin tulkinnanvarainen.

R5 sijaitsee R2:sta n 13 m lounaaseen nurmikolla, ehkä osittain tunoutuneena. Näkyvissä on kaksi suurta kiveä.

R6 sijaitsee R2:sta n 20 m eteläkaakkoon. Se on mäntyjen keskellä kohoava kumpare, jossa kivet eivät näy pinnalle.

R7 sijaitsee n 27 m lounaaseen R2:sta hiekkatien reunassa sitä myötäillen , matalana kiveyksenä ja istutuksiin peittyen. Koko n 2 x 4 m

R8 sijaitsee R2:sta n 48 m länteen kärrytien pohjoisreunasta selvästi kohoten, mutta koiliseen 5-7 m epävarmana jatkuen . Myös leveys epävarma. Kasvaa ohutta metsälauhaturvetta.

R9 sijaitsee R2:sta n 27 m länteen, ja on n 3x3 m kooltaan.

R10 sijaitsee R2:sta n 27 m länsiluoteeseen edellisen lähellä. Se erottuu polun reunasta, mutta on kooltaan epävarma.

R13 sijaitsee R2:sta n 25 m pohjoiskoiliseen. Sen yli kulkee polku, josta se erottuu poikittain n 1-2 m leveänä nauhana.

R14 sijaitsee R2:sta n 32 m pohjoiskoiliseen asuinrakennuksen edessä. Se on R12:ta vastaava laajempi kokonaisuus, kooltaan ehkä n 5x5 m. Kiveys on polkujen esille kuluttama.

R15 sijaitsee R2:sta n 35 m pohjoiseen. Se on R13:n kaltainen polun katkaiseva kiveys.

R17 sijaitsee Suorannan tilalla tallirakennuksen päässä n 50 m R2:stälänsikaakkoon. Se on n 8x8 m kokoinen, kolmelta sivulta teiden rajoittama kiveys, jossa kasvaa metsälauhaa ja mäntyjä.

R18 sijaitsee edellisen lähellä R2:sta n 75 m länsikaakkoon. Se on nurmikolle jätetty n 5x5 m kiveys, jota peittävät kukka-istutukset.

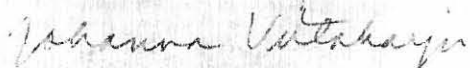
Nurmisen päätilalla (rek.no. 3⁵) on pihalla ollut myös kiveys (x=6784 39 y=561 58), kertoman mukaan Hongistonmäellä kaivettujen kaltainen.

Kopranmaassa samalla Nurmisen tilalla (x=6784 48 y=561 55) sijaitsevan jäännöksen muodostaa kuusi halkaisijaltaan n 50 cm olevaa kiveä tiiviissä puolikehässä, sekä sen suun edessä koillispuolella pienehkö kivien muodostama alue, jota on pengotettu. Alueen rajat ovat epäselvät, mutta korkeintaan koko on 6x6 m. Kyseessä saattaa olla uunin jäännös. Rinteen laella on muita suurten kivien muodostamia linjoja, ehkä sattumanvaraisia. Luonteeltaan ne poikkeavat täysin Hongistonmäellä kaivetuista.

Edelleen samalta tilalta on löytynyt Kansallismuseoon viety vasarakirves(x=6784 46 y=561 57) sekä kehähioinkivilaaka (x=6784 42 y=561 52). Viimeksimainittu tuli esiin tieleikkauksesta läheltä maanpintaa. Kaivausajankohtana paikan viereen oli tekeillä uusi leikkaus, jota tarkastehtiin, mutta kulttuurikerrosta tai löytöjä ei ilmaantunut.

Turussa 15.12.1983

Unto Salo, prof.
kaivausten valvoja

Johanna Viitaharju, fil. yo.
kaivausten johtaja

LUETTELO HIILINÄYTEISTÄ

nro.	R	taso/krs.	ruutu/sektori	koord.	muuta tietoja
1.	R2	2 krs.	sektori III	$\bar{x}=140$ $\bar{y}=050$ $z=102$	nokimaa niukkaa 23.6.83 kp 104
2.	R1	3 krs.	Sektori IV	$x=075$ $\bar{y}=067$ $z=201$	nokimaa niukkaa 27.6.83 kp 218
3.	R3	2 krs.	ruutu E3	$x=040$ $y=067$ $z=058$	nokimaa niukkaa 29.6.83 kp 124
4.	R2	3 krs.	sektori II	$\bar{x}=160$ $y=120$ $z=108$	nokimaa niukkaa 29.6.1983 kp 104
5.	R3	2 krs.	ruutu E4	$x=090$ $y=090$ $z=080$	ei nokimaata 4.7.83 kp 124

LUETTELO MAANÄYTTTEISTÄ

nro.	R	taso/krs.	ruutu/sektori	koord.	muita tietoja
1	R3	2taso ja krs	D4	x=100 y=100 z=089	kp 124 29.6.1983
2	"	"	D3	x=100 y=100 z=078	"
3	"	"	D2	x=100 y=100 z=070	"
4	"	"	C2	x=100 y=100 z= -	"
5	"	"	C3	x=100 y=100 z=084	"
6	"	"	C4	x=100 y=100 z=103	"
7	R2	3taso ja krs	I	x=070 y=100 z=069	kp 104 29.6.1983
8	"	"	II	x=-060 y=070 z=091	"
9	"	"	III	x=-070 y=-120 z=098	"
10	"	"	IV	x=070 y=-120 z=095	"
11	R1	4taso" ja krs	I	x=110 y=080z z=210	kp 218 29.6.1983
12	"	"	II	x=-060 y=080 z=187	"
13	"	"	III	x=-130 y=-060 z=177	"
14	"	"	IV	x=120 y=-050 z=204	"
15	R2	4taso ja krs	IV	x=075 y=-080 z=120	kp104 6.7.1983
16	R4	3taso ja krs	I	x=145 y=080 z=156	kp 18.7.1983
17	"	"	II	x=-065 y=138 z=164	"
18	"	"	III	x=-115 y=-150 z=181	"
19	"	"	IV	x=204 Y=-136 z=182	"

Koordinaatit merkitsevät etäisyyttä origosta,
R3:ssa ruudun pohjoiskulmasta.

KAIVAUKSILLA OTETTUIJEN MUSTAVALKKOISTEN KUVIEN NEGATIIVIT

- TYA 7174 R1 luonnontilassa, ennen töiden aloittamista. Kuva luoteesta 17.6.1983
- 7175 R7 luonnontilassa kuvattuna etelästä 17.6.1983
- 7176 R6 luonnontilassa kuvattuna etelästä 17.6.1983
- 7177 R5 luonnontilassa kuvattuna idästä 17.6.1983
- 7178 R2 luonnontilassa, ennen töiden aloittamista. Kuva lounaasta 17.6.1983
- 7179 R3 luonnontilassa, ennen töiden aloittamista. Kuva lounaasta 17.6.1983
- 7180 Yleiskuva Hongistonmäen lounaisrinteeltä itään. Vasemmalla R2, oikealla männikössä R6 ja R7. R1:n sijaintipaikka kuvan keskellä. 17.6.1983
- 7181 Yleiskuva Hongistonmäen lounaisrinteeltä R2:n kohdalta länteen. R3 oikealla kärrytien reunassa. 17.6.83
- 7182 R1 pintataso turpeen poiston jälkeen. Kuva luoteesta 20.6.1983
- 7183 Sama, kuva tikkailta etelästä. *R1 kaa?*
- 7184 R2 pintataso turpeen poiston jälkeen. Kuva tikkailta etelästä. 21.6.1983 *R2 kaa*
- 7185 Sama, kuva idästä.
- 7186 Sama, kuva lounaasta .
- 7187 R1 taso 2 kuvattuna tikkailta etelästä 21.6.1983
- 7188 Sama, kuva luoteesta.
- 7189 Sama, kuva pohjoisesta.
- 7190 R2 taso 2 kuvattuna tikkailta etelästä 22.6.1983 *R2 kaa?*
- 7191 Sama, kuva lounaasta.
- 7192 R3 pintataso turpeen poiston jälkeen. Kuva lounaasta 23.6.1983
- 7193 Sama, kuva lännestä tikkailta. Kaivannon eteläosa. *L3 kaa*
- 7194 Jatkoa edelliseen: kaivannon pohjoisosa. *-R-*
- 7195 R1 taso 3 kuvattuna etelästä tikkailta 23.6.1983

- 7196 R1 taso 3 sektorit I ja IV kuvattuna pohjoisesta
23.6.1983
- 7197 R2 taso 3 sektorit III ja IV kuvattuna tikkailta
etelästä 27.6.1983
- 7198 Jatkoa edelliseen: sektorit I ja II
- 7199 R2 taso 3 kuvattuna lounaasta 27.6.1983
- 7200 R2 sektori I tasossa 3. Kuva pohjoisesta 27.6.1983
- 7201 Kiveys Kopranmaassa tilalla rek.no. 3⁵. Kuva pohjoisesta 27.6.1983
- 7202 R3 taso 2 kuvattuna lännestä tikkailta. Kaivannon
eteläpää. 28.6.1983
- 7203 Jatkoa edelliseen: kaivannon pohjoispää.
- 7204 R3 taso 2 kuvattuna etelästä tikkailta 28.6.1983
- 7205 Yleiskuva Hongistonmäestä lännestä Ahtolan tilalta
28.6.1983
- 7206 Yleiskuva Hongistonmäestä kaakosta. Vasemmalla
Ruonoja. 28.6.1983
- 7207 Yleiskuva kaivauspaikasta idästä. Vas. Suorannan tilaa,
keskellä Pronssilan päärakennus. 28.6.1983
- 7208 R2 tasossa 3, jolloin profiilit on myös kaivettu
tasolle 1. 29.6.1983. Kuva etelästä
- 7209 R1 taso 4 kuvattuna tikkailta etelästä 29.6.1983
- 7210 Sama kuvattuna pohjoisesta. Sektorit I ja IV sekä
profiilin seinämä.
- 7211 R3 lisäys itään tasossa 1 kuvattuna etelästä 30.6.1983
- 7212 R2 tasossa 3. Profiilit kaivettu samalle tasolle.
Kuva etelästä tikkailta 30.6.1983
- 7213 R3 lisäys pohjoiseen kuvattuna idästä 30.6.1983
- 7214 R1 itä-länsi-suuntainen profiililinja puhdistettuna
kuvattu pohjoisesta 1.7.1983
- 7215 Kiveys RE:n sijaintipaikka ennen töiden
aloittamista. Kuva etelästä 1.7.1983
- 7216 R4 kuvattuna luoteesta ennen töiden aloittamista 1.7.83
- 7217 R2 taso 4 kuvattuna tikkailta etelästä 1.7.1983
- 7218 Sama profiilien poistamisen jälkeen 4.7.1983

- 7219 R1 taso 4 profiilien poistamisen jälkeen kuvattuna tikkailta etelästä 5.7.1983
- 7220 Sama kuvattuna pohjoisesta.
- 7221 R3 lisäys itään tasossa 2. Kuva etelästä 6.7.1983
- 7222 R2 sektorissa IV kiven alle jatkuva hiekka-alue, jossa myös heikkoa noensekaista maata Kuva etelästä 6.7.1983
- 7223 R3 lisäys pohjoiseen tasossa 2. Kuva lännestä 6.7.1983
- 7224 R2 pohjatasossa (taso 4) profiilien poistamisen jälkeen Sektorissa IV kiven alle jatkuva hiekka-alue kaivettuna Kuva etelästä tikkailta 7.7.1983
- 7225 R4 pintatasossa (1) sektorit II ja III. Kuva luoteesta tikkailta 8.7.1983
- 7226 Kocoja B:n (R16) paikka ennen töiden alkua kuvattuna lännestä 8.7.1983
- 7227 R4 pintatasossa (1) sektorit I ja IV kuvattuna luoteesta tikkailta 8.7.1983
- 7228 Laaja kiveys (R17) Suorannan tilalla rek.no.17¹⁸. Kuva etelästä 11.7.1983
- 7229 Sama koillisesta kuvattuna tikkailta.
- 7230 R9 luonnontilassa kuvattuna lounaasta 11.7.1983
- 7231 R14 luonnontilassa kuvattuna idästä 11.7.1983
- 7232 Sama kuvattuna lännestä tikkailta
- 7233 R13 kuvattuna idästä tikkailta 11.7.1983
- 7234 Koekaista D:n paikka ennen töiden aloittamista kuvattuna lounaasta 11.7.1983
- 7235 R4 taso 2 sektorit II ja III . Kuva luoteesta tikkailta 12.7.1983
- 7236 Jatkoa edelliseen: sektorit I ja IV
- 7237 Pronssisormus Ahtisen tilalta (3⁴⁷). Löydetty n. 40 v. sitten Sorkkisten Kylä-Anttilan maalta. 12.7.1983
- 7238 Koekaista G:n paikka (R11) ennen töiden aloittamista. Kuva etelästä 12.7.1983
- 7239 Hongistonmäen lakea kuvattuna Nurmisen talon edestä länteen. Kuva tikkailta 13.7.1983

- 7240 Jatkoa edelliseen: yleiskuva luoteeseen alueelle, jonne tehtiin koepistoja.
- 7241 R12 länsipää kuvattuna lännestä tikkailta 13.7.83
- 7242 R3 lisäys itään tasossa 3 kuvattuna tikkailta etelästä, kaivannon pohjoisosa, 13.7.83
- 7243 R3 taso 3 profiilien poistamisen jälkeen kuvattuna tikkailta etelästä 13.7.83. Kaivannon eteläosa.
- 7244 Sama, kaivannon pohjoispää kuvattuna lännestä tikkailta.
- 7245 R4 taso 3 sektorit II ja III kuvattuna luoteesta tikkailta 14.7.83
- 7246 Jatkoa edelliseen, sektorit I ja IV
- 7247 Koekaista B (R16) avattuna, kuva lännestä tikkailta 18.7.
- 7248 Koekaista A1 (R12) avattuna, kuva idästä 18.7.83
- 7249 Koekaista C (R11) avattuna, kuva etelästä 20.7.83
- 7250 R3 pohjatasossa kuvattuna etelästä tikkailta 21.7.83
- 7251 Sama, kaivannon pohjoisosa kuvattuna lännestä tikkailta.
- 7252 R2 entistettynä, kuva lounaasta 25.7.83
- 7253 Koekaista E pohjassa kuvattuna lännestä 25.7.83
- 7254 R1 entistettynä, kuva etelästä 26.7.83
- 7255 Koekaista D pohjassa, kuva lännestä 26.7.83
- 7256 R4 taso 4 sektorit II ja III kuvattuna luoteesta tikkailta 27.7.83
- 7257 Jatkoa edelliseen, sektorit I ja IV
- 7258 Ryhmäkuva Suontaustan museoaitan portailla. Vas. takarivissä K. Heposaari, P. Fleming, M. Nurmi, T. Suvanto, ja J. Viitaharju, edessä vas. E. Renvall, A. Helppolainen, H. Oivukka ja J. Järvinen. Kuvassa puuttuvat S. Salomaa ja J. Torninoja. 27.7.83
- 7259 Sama
- 7260 R4 entistettynä, kuva luoteesta 29.7.83
- 7261 R15 luonnontilassa, kuva lännestä 29.7.83
- 7262 R3 entistettynä, kuva etelästä 29.7.83

- 7263 Euran Käräjämäen tuomarinympyrä, kuva lounaasta 29.7.83
- 7264 Kumpumuodostelma tuomarinympyrän luoteispuolella, kuva lounaasta 29.7.83
- 7265 Euran Käräjämäki lounaasta 29.7.83
- 7266 Euran Kauttuan kylän keskiaikainen sijainti joen rannalla. Takavasemmalla Luistarin kalmisto. Kuva koillisesta 29.7.
- 7267 Euran Kauttuan Linnavuoren länsirinteen vallitusta 29.7.
- 7268 Kaksi matalaa röykkiötä Euran Kauttuan Harolan Vonlostentpellonpäässä. 29.7.83
- 7269 Euran Kauttuan Linnavuori koillisesta 29.7.83
- 7270 Kuva lännestä Euran päiväkodin (uuden kansakoulun) mäelle, jossa kivikautista asutusta ja matalia kivi-maa-röykkiöitä 29.7.83
- 7271 Eura, Iso-Vahe. Vasemmalle jää entinen Kukonmäen kalmisto, oikealla joen takana Käräjämäki. Kuva etelästä 29.7.83
- 7172 Eura, Vaheennummi, kivikautinen asuinpaikka. Kuva lännestä joen takaa 29.7.83

LUETTELO KAIVAUKSILLA OTETUISTA DIAPOSITIIVEISTA

- TTA 105:1 R2 ennen töiden alkua kuvattuna lounaasta 17.6.1983
- 2 R3 eteläpää tasossa 1, kuvattu etelästä 23.6.1983
- 3 R1 sektori II tasossa 2. Kulmassa nokialue. 23.6.1983
- 4 R2 kerrosta 2 kaivetaan, vas.M. Nurmi, J.Torninoja ja P.Fleming. Kuva idästä 27.6.1983
- 5 R2 taso 3 sektorit III ja IV. Kuva tikkailta etelästä 27.6.1983
- 6 Jatkoa edelliseen, sektorit I ja II
- 7 Yleiskuva lännestä Hongistonmäen (Vas) ja sen eteläpuolisen, suosta raivatus viljelyaukean suuntaan 28.6.83
- 8 Yleiskuva Suontäustasta etelästä. Vasen pää Hongistonmäki, keskellä Kopranmaa. 28.6.1983
- 9 R2 tasossa 3, kuva lounaasta 29.6.1983
- 10 R2 pohjatasossa (taso 4), kuva lounaasta 4.7.1983
- 11 R1:n keskusta pohjatasossa (4), kuva etelästä tikkailta 5.7.1983
- 12 R2 sektorissa IV kiven alle jatkuva hiekka-alue, jossa oli myös heikkoa noensekaista maata. Kuva etelästä 6.7.83
- 13 R3 profiileja kaivetaan pois. Vas Teija Suvanto, Marjaana Nurmi, Jaana Torninoja ja Päivi Fleming. 12.7.1983
- 14 Hannu Oivukka ja Arto Helppolainen kaivavat koekaistaa B. Kuva lännestä 12.7.1983
- 15 Erkki Renvall piirtää R4 tasoa 2, 12.7.1983
- 16 Profiileja poistetaan R4:stä. Kuva pohjoisesta 19.7.1983
- 17 R14 kuvattuna koillisesta 19.7.1983
- 18 Vas. J.Viitabarju, Valter Lyysaari ja E.Renvall. Reprokuva 19.7.1983 V.Lyysaaren vierailusta 29.6.1983
- 19 R3 keskusta. Muu alue tasossa 4. 21.7.1983
- 20 Euran Vainionmäen ruumiskalmiston itäreunassa tieleikkauksessa oleva nokikuoppa. 21.7.1983
- 21 Euran Lauhianmäki, entinen ruumiskalmisto, nykyinen hautausmaa. Kuva lounaasta 21.7.1983
- 22 R2:ta entistetään. Vas. H. Oivukka, S.Salomaa, A.Helpp-

polainen ja J.Järvinen. 22.7.1983

TYA 105:23 R2 entistettynä. Kuva lounaasta 25.7.1983

24 Koepistoja tehdään mäen koillisosaan. 27.7.1983

25 R4 taso 4 sektori IV kuvattu lännestä tikkailta 27.7.1983

26 Työkuva R4:ää täytettäessä 28.7.1983. Vas. M.Nurmi,
K.Heposaari, P.Fleming ja E.Renvall.

27 Kauttuan Linnavuoren länsirinteen valleja 28.7.1983

28 R4 entistettynä. Kuva luoteesta 29.7.1983

29 R3 entistettynä. Kuva etelästä 29.7.1983

30 Euran Kauttuan kylän keskiaikainen sijainti joen rannalla
Takana vasemmalla Luistarin kalmisto. Kuva koillisesta
29.7.1983

31 Matala röykkiö Harolan Vohlostenpellonpäässä 29.7.83

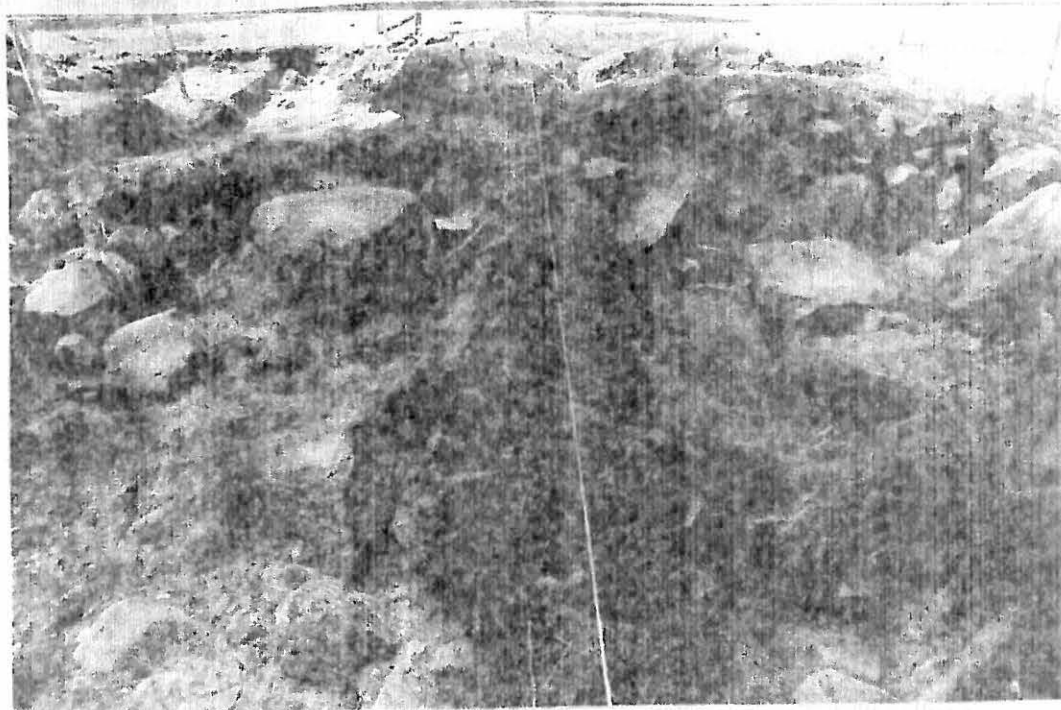
32 Kauttuan Linnavuori koillisesta 29.7.1983

33 Kuva lännestä Euran päiväkodin mäelle, jossa kivikautista
asutusta ja matalia röykkiöitä. 29.7.1983

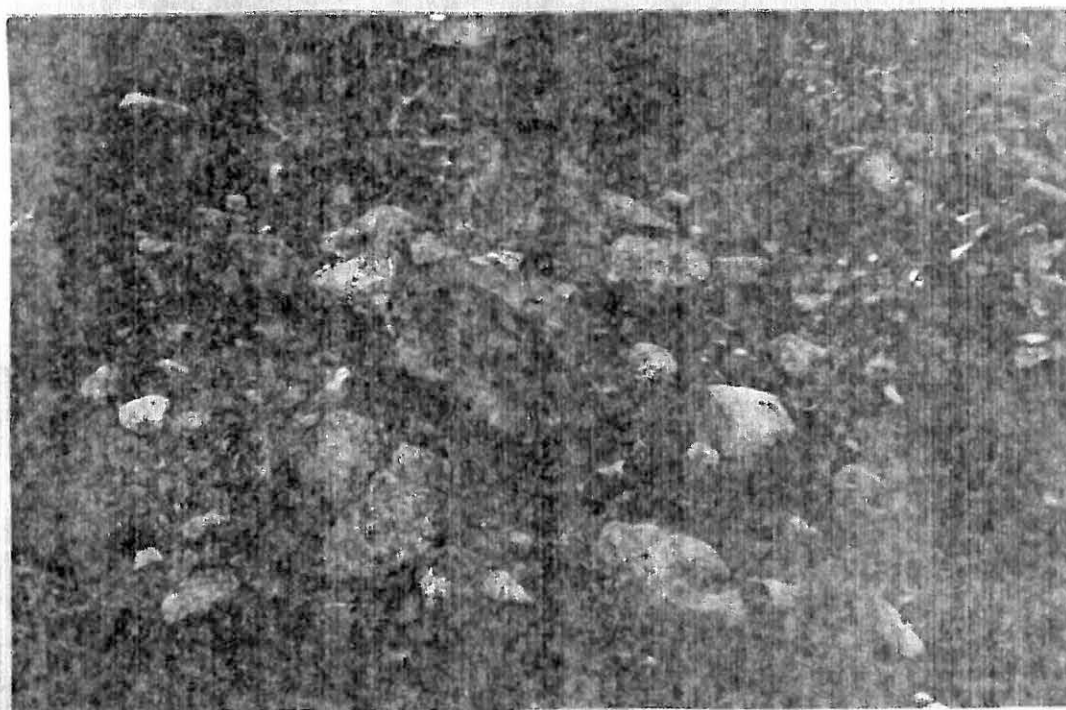
34 Euran Käräjämäki kuvattuna lounaasta 29.7.1983

TYA 7183
R1 pintatas
Kuva eteläs

TYA 7210
R1 sektarit
I ja IV
pohjoisesta
taso 4 eno
profiilien
poistamista

TYA 7219
R1 taso 4
Kuva eteläs

LIITE 4:2

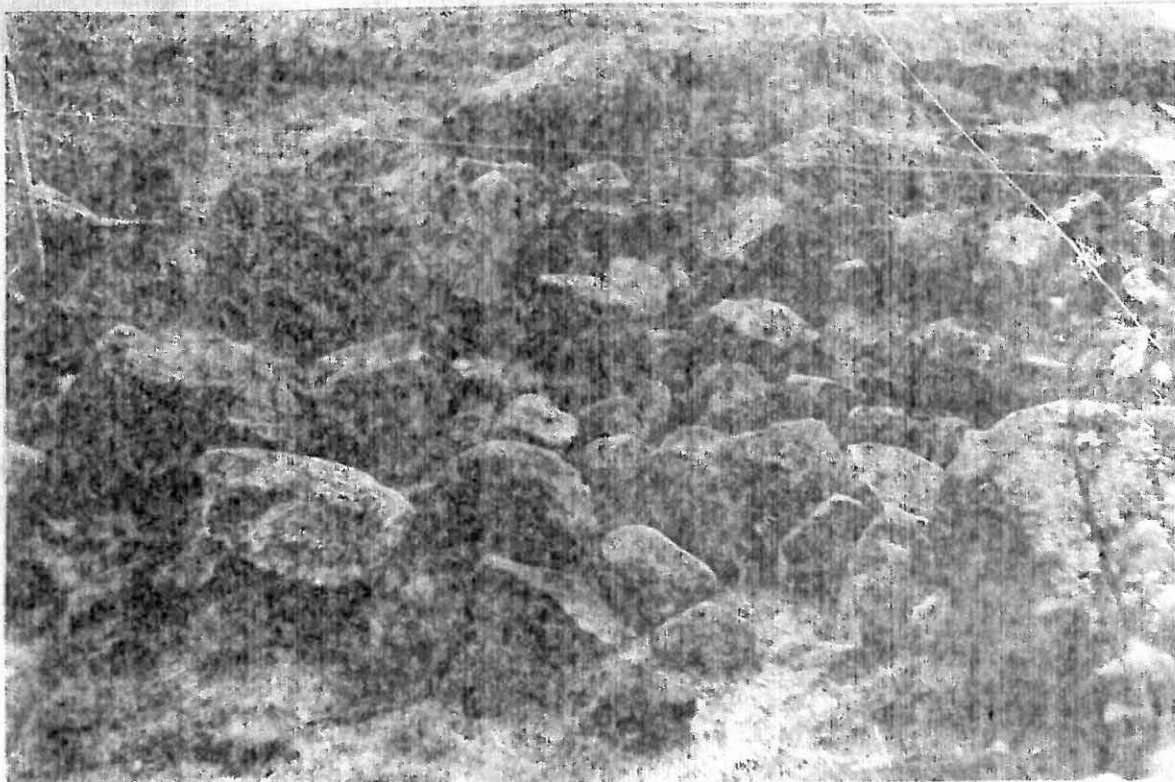
TYA 7184
R2 pintatas
Kuva etelär

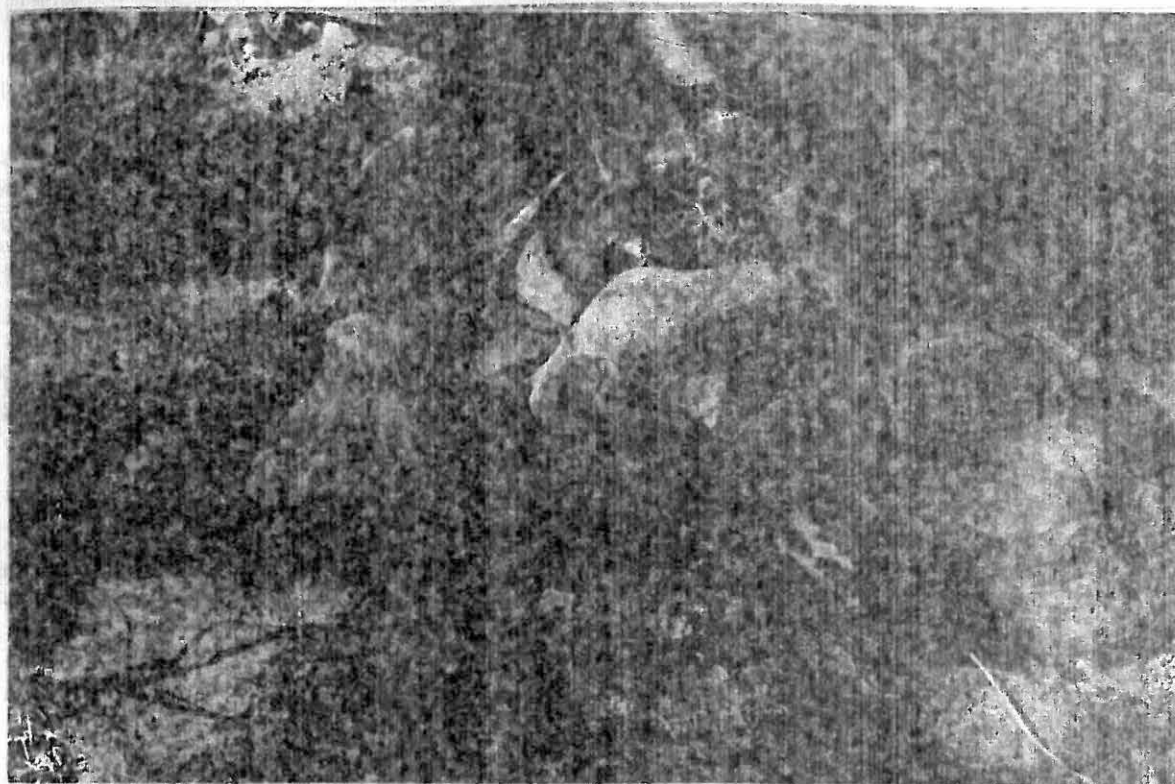
TYA 7190
R2 taso 2
Kuva etelär

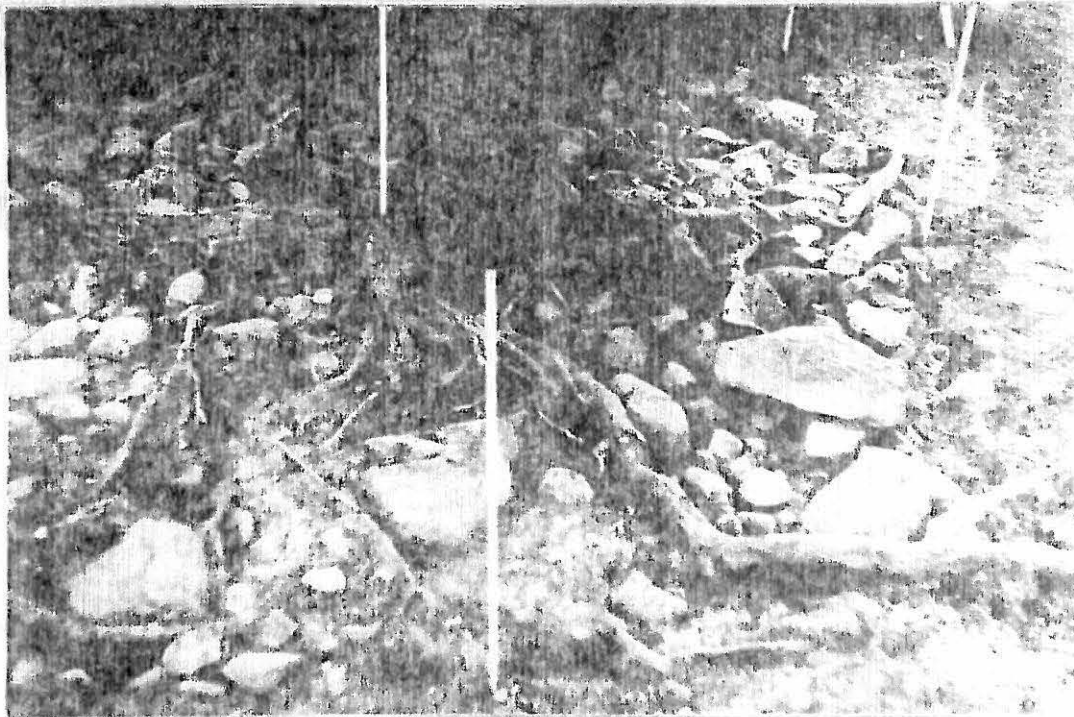
TYA 7217
R2 taso 4
Kuva etelär

TYA 7200 R2 sektori I tasossa 2 pohjoisesta

TYA 7223 R3 pohjoisessaan aitan alle jatkuva alue,
tason 2 suuria kiviä. Kuva idästä.

LIITE
4:4
TYA7193
R3 eteläp
pintatase
kuva lla
tä

TYA 7271
R3 etelä;
taso 3, r
lisäys it
tacosuä 1
kuva
etelästä.

TYA 7250
R3 tasol
3, kuva
etelästä

(huom. vaalea
alue saattaa
kuivaksi jossain
osissa)

LIITE
4:5

TYA7235-7236
R4 taso 2
kuva luoteesta

TYA7856-7857
R4 taso 4
kuva luoteesta

4:6

TYA

7205

Yleiskuva

länneä.

Vas. Suon-

taustan

metsää, oik.

Kaanaamaa,

pelto ent.

suota.

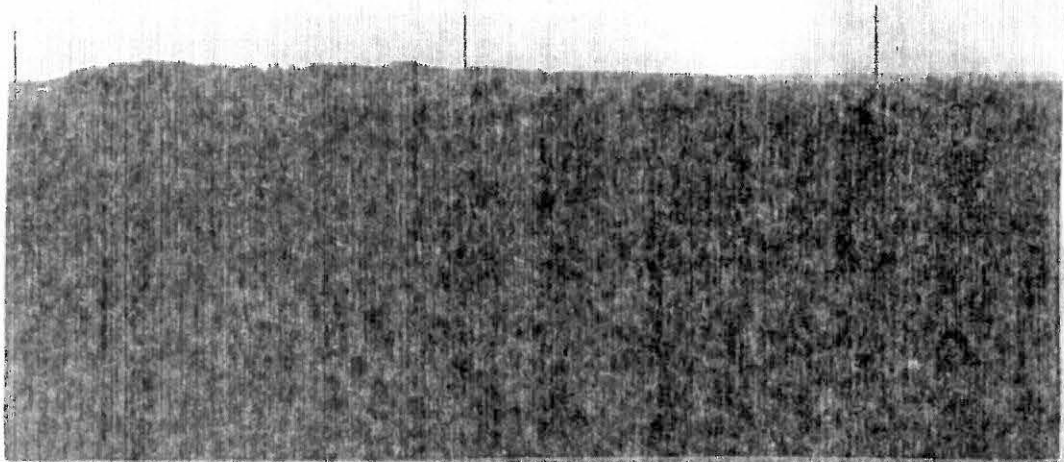
Suontaustan

niemekkeen

pää oik.

Hongiston-

mäki.

TYA 7247

Koekaista

B (R16)

avattuna.

Kuva

länneä.

TYA 7249

Koekaista

C (R11)

avattuna.

Kuva

etelästä.

